

UZASADNIENIE

Ogólna charakterystyka projektu – potrzeba i cel zgłoszenia autopoprawki

Autopoprawką wprowadza się do projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw przepisy mające na celu pozostawienie obecnie obowiązującego zakresu podmiotowego, jak również przedmiotowego finansowania składek na ubezpieczenie społeczne, z jednoczesnym uwzględnieniem finansowania przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą oraz objęcie finansowaniem ze środków PFRON składek na ubezpieczenia społeczne niepełnosprawnych rolników prowadzących gospodarstwo rolne i ich niepełnosprawnych domowników.

Wprowadzenie zaproponowanych w autopoprawce przepisów zapobiegnie pogarszaniu się sytuacji dochodowej osób niepełnosprawnych w większości prowadzących niskodochodową działalność gospodarczą. Natomiast pozostawienie dotychczasowego zakresu finansowania składek pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne wyrównuje dopuszczalny pułap pomocy na rekompensatę podwyższonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych do poziomu obecnie obowiązującego.

W związku z trwającymi pracami nad założeniami do nowej ustawy o wspieraniu zatrudnienia oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w której przewiduje się wprowadzenie nowego opracowywanego przez KWE systemu pomocy publicznej wspierającej zatrudnienie osób niepełnosprawnych, wydaje się zasadne pozostawienie obecnego stanu prawnego, w tym i w zakresie finansowania składek na ubezpieczenia społeczne. Zatem rozważania nad ustaleniem docelowego pułapu tej pomocy zostaną podjęte w trakcie planowanych na 2007 r. prac nad nową ustawą o wspieraniu zatrudnienia oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Autopoprawką wprowadza się również przepisy (art. 6b¹ oraz 6d ustawy) dające podstawę do funkcjonowania, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych oraz

działaniami zrealizowanymi w 2006 r. w ramach projektu Phare PL2003/004-379.01.06 „Społeczno-zawodowa aktywizacja osób niepełnosprawnych”:

- diagnostyki orzeczniczej (specjalistyczne badania) prowadzonej przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (został zakupiony sprzęt medyczny), w przypadku rozpatrywania odwołań od orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wydanych przez organ I instancji (powiatowy zespół),
- Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (KSMOON) zawierającego bazę danych o strukturze i zakresie niepełnosprawności osób orzekanych i obejmującego jednostki organizacyjne orzecznictwa pozarentowego ze zróżnicowanym prawem dostępu do bazy przez poszczególnych użytkowników, tj. zespoły orzekające o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności usytuowane na szczeblu powiatu i województwa oraz Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Szczegółowa charakterystyka projektu zmian ustawowych zawartych w autopoprawce

Zaproponowano skoordynowanie przepisów dotyczących orzecznictwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o niezdolności do samodzielnej egzystencji z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (art. 5 pkt 1a ustawy). Konsekwencją wprowadzenia tego przepisu jest również zmiana w art. 5a ust. 1 ustawy.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.) finansowanie składek na ubezpieczenia społeczne pracowników niepełnosprawnych jest dokonywane z budżetu państwa i PFRON, natomiast osób niepełnosprawnych podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą z PFRON.

Przedkładany projekt autopoprawki przewiduje utrzymanie i rozszerzenie tego wsparcia, z uwzględnieniem refundowania przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalna i rentowa) wszystkim osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą oraz objęcie refundowaniem ze środków PFRON składek

na ubezpieczenie społeczne niepełnosprawnych rolników prowadzących gospodarstwo rolne i ich niepełnosprawnych domowników.

Projekt zakłada utrzymanie refundacji składek przewidzianych w rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, dokonywanych na podstawie wniosku złożonego przez pracodawcę po opłaceniu należnych składek na ubezpieczenia społeczne. Zasada ta (art. 25a ustawy) umożliwi dokonywanie stosownej refundacji przez jeden podmiot (PFRON), do którego również przekazywana będzie dotacja z budżetu państwa na finansowanie tego zadania w części określonej ustawą, a także precyzyjne monitorowanie pomocy publicznej.

Jednocześnie pozostawiono pozostałe przepisy dotyczące refundacji składek na ubezpieczenia społeczne wynikające z rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, uznając, że usprawnią one refundację tej formy pomocy.

Konsekwencją wynikającą z brzmienia art. 25a ustawy nadanego autopoprawką jest zmiana wprowadzona do art. 46a ustawy, w którym należało wskazać składki finansowane przez budżet państwa, do art. 26c¹ ustawy, w którym upoważnienie do wydania rozporządzenia należało uzupełnić tak, aby pomoc na refundację składek rolnikom i ich domownikom mogła być udzielana w ramach zasady de minimis, jak również do art. 34 ust. 9 ustawy, wynikająca z dodania nowych przepisów.

Konieczność uchylecia ust. 4 w art. 26f ustawy wynika z brzmienia tego przepisu, zgodnie z którym pracodawcy, rozwiązując umowę o pracę z pracownikiem z przyczyn leżących po stronie tego pracownika, w niektórych przypadkach zobowiązani by byli do zwrotu kwot wyższych niż uzyskane ze środków PFRON.

Konsekwencją uchylecia ust. 4 jest uzupełnienie przepisu ust. 3, zgodnie z którym pracodawca nie będzie zobowiązany do zwrotu środków w przypadku rozwiązania umowy o pracę z przyczyn określonych w art. 52 § 1 Kodeksu pracy.

Przepis art. 46 pkt 7 ustawy należało uzupełnić o wpłaty dokonywane przez pracodawców w związku z nienależnie pobranymi środkami na wyposażenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych lub na refundację kosztów płacy pracowników niepełnosprawnych.

Uzupełniono również przepis art. 47 ust. 1a ustawy w taki sposób, aby PFRON miał podstawę do przekazywania jednostce wdrażającej środki na realizację programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, adresowanych do osób niepełnosprawnych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Cel wprowadzenia ustawy

Celem autopoprawki jest realizacja przewidzianego w ustawie instrumentu mającego za zadanie zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz stworzenie jednolitej podstawy prawnej do funkcjonowania w ramach wojewódzkich zespołów do spraw niepełnosprawności diagnostyki orzeczniczej oraz Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (KSMOON).

II. Konsultacje społeczne

Tekst projektu był opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych. Był również przesłany do uzgodnień z resortami i został z nimi uzgodniony. Ponadto został przedstawiony Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego pozytywnie zaopiniował autopoprawkę do projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Uwagi nadeszli również partnerzy społeczni: Krajowa Izba Gospodarczo-Rehabilitacyjna, Krajowy Związek Rewizyjny, Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych, Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”. Gremia te uznały kierunek zmian zaproponowanych w autopoprawce za pozytywny lub wychodzący naprzeciw oczekiwaniom osób niepełnosprawnych i pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Wszystkie uwagi zostały szczegółowo przeanalizowane.

Podmioty opiniujące projekt autopoprawki do projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie dokonały zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem tej ustawy w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414).

Zakres Oceny Skutków Regulacji

Przygotowana ocena skutków regulacji (OSR) sporządzona została zgodnie z obowiązującymi zasadami.

III. Skutki wprowadzenia regulacji

Zmiana ustawy oddziałuje na:

- 1) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 2) Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- 3) budżet państwa,
- 4) pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą, niepełnosprawnych rolników i ich niepełnosprawnych domowników.

1. Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznegoWdrożenie projektu autopoprawki do projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 781 Sejmu RP) spowoduje skutki finansowe dla finansów publicznych:

- 1) wpływ regulacji na wydatki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie zwiększenia wydatków o (m.in. w stosunku do propozycji zawartej w projekcie ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 781 Sejmu RP):

- a) 350 mln zł w związku z powrotem przez Fundusz finansowania części wynagrodzenia, odpowiadającej należnej składce pracownika niepełnosprawnego na ubezpieczenie społeczne,
- b) 145 mln zł w związku z wprowadzeniem nowego zadania, tj. refundacji składek na ubezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych pracujących w rolnictwie indywidualnym, w tym domowników – osób pomagających (członków rodzin),
- c) 142 mln zł w związku z wprowadzeniem nowego zadania, tj. refundacją składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe osobom niepełnosprawnym prowadzącym działalność gospodarczą.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, konstruując plan rzeczowo-finansowy na 2007 r., wziął pod uwagę obowiązujące przepisy oraz propozycje zmian (dotyczące rolników niepełnosprawnych, niepełnosprawnych domowników oraz osób niepełnosprawnych prowadzących działalność gospodarczą) i zabezpieczył środki finansowe na ich realizację.

Przewiduje się, że koszty przekwalifikowania niepełnosprawnych rolników będą finansowane na takich samych zasadach jak osób, w stosunku do których lekarz orzecznik ZUS orzekł celowość przekwalifikowania,

- 2) wpływ regulacji na wydatki z budżetu państwa w zakresie zwiększenia wydatków o:
  - a) 12 mln zł z tytułu refundacji składek na ubezpieczenie społeczne – art. 25 ustawy (w stosunku do propozycji zawartej w projekcie ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 781),
  - b) 2,3 mln zł na funkcjonowanie w 2007 r. diagnostyki orzeczniczej (specjalistycznych badań) prowadzonej przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności (1,9 mln zł – obsługa, eksploatacja sprzętu i materiałów) oraz Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (KSMOON) –

utrzymanie i konserwacja 18 serwerów przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (400 tys. zł).

Zespoły do spraw orzekania zgłaszały potrzebę uwzględnienia w wydatkach tych zespołów środków na funkcjonowanie diagnostyki orzeczniczej oraz Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Przewiduje się, że zadania te będą finansowane w ramach ogólnych środków na funkcjonowanie zespołów, jak również w ramach środków przyznanych ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego na realizację jego zadań.

2. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wdrożenie projektu ustawy powinno wywrzeć pozytywny wpływ na rynek pracy przez utrzymanie i zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w tym mieszkających na obszarach wiejskich.

3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki

Wdrożenie projektu ustawy nie wywrze wpływu na konkurencyjność gospodarki.

4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wdrożenie projektu ustawy nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionów.

5. Wstępna ocena zgodności z przepisami UE

Przedmiot regulacji jest częściowo objęty przepisami UE i jest z nimi zgodny.

27/11/em